herpy

GEKKOER

Chondrodactylus fitzsimonsi

Chondrodactylus fitzsimonsi er en kraftig, nataktiv klippegekko fra de tørre egne i Namibia og det sydvestlige Angola, med olivenfarvet ryg, mørke tværbånd og brede klæbelameller under tæerne. Der findes næsten ingen pasningsviden om arten, men de nære slægtninge holdes ofte og giver et godt billede af kravene.

Familie: Gekkonidae Tidligere navn: *Pachydactylus fitzsimonsi; Pachydactylus laevigatus fitzsimonsi; Pachydactylus laevigatus tesselatus*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**7-9 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**6-10 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Klippeboende**
Biotop	**Halvørken, savanne og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 40 × 40 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**25-28 °C**
Hotspot	**32-35 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**30-50 %**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**50-60 dage** ved 27-29 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står hverken på CITES-listerne eller på bilagene til EU's forordning om handel med vilde dyr, så der kræves ingen CITES-papirer ved køb og salg. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Chondrodactylus fitzsimonsi er en stor, tungt bygget gekko med fladtrykt krop og bredt, trekantet hoved. Ryggen er olivenfarvet med fire eller fem mørke, bølgede tværbånd, og bugen er hvid. Rygskællene er store, flade og tætsiddende og danner nærmest en brolægning, og hovedet er omtrent lige så bredt som langt. De har ingen køl, og der er ingen tydelige rækker af større knuder, som man ser hos flere slægtninge. Halen har ringe af skæl, hvor hver ring har seks kraftige, kegleformede knuder. Under tæerne sidder brede klæbelameller.

Voksne dyr er 7-9 cm fra snude til kloak, og de største hanner når 9 cm. Samlet længde med hale, vægt og levealder er ikke dokumenteret. Levealderen er formentlig 6-10 år som hos slægtninge af samme størrelse.

Arten blev beskrevet i 1938 af Vivian FitzSimons som underarten *Pachydactylus laevigatus tesselatus*. Navnet var allerede optaget, så Arthur Loveridge gav den i 1947 det nye navn *fitzsimonsi* til ære for FitzSimons, og i 2005 blev den flyttet til slægten *Chondrodactylus*. I fangenskab er arten næsten ukendt, mens slægtningene *Chondrodactylus bibronii* og *Chondrodactylus angulifer* er langt mere almindelige.

Udbredelse og levested

Chondrodactylus fitzsimonsi findes i det sydvestlige Afrika: i det nordvestlige Namibia, især Kunene-regionen, og i det sydvestlige Angola, hvor den er fundet i Namibe-provinsen og nordpå til Benguela. Typelokaliteten er Kamanjab i Kunene-regionen.

Den præcise grænse mod slægtninge som *Chondrodactylus laevigatus* og *Chondrodactylus turneri* er ikke klarlagt.

> **Oprindelig udbredelse:** Namibia og Angola.

LEVESTED

Arten lever på klippefremspring i tør savanne og halvørken, fra næsten havniveau op til omkring 1.000 meters højde. Som slægtningene er den nataktiv og gemmer sig om dagen i klippesprækker.

Klimaet i udbredelsesområdet er varmt og tørt med en kort regntid om sommeren og store forskelle mellem dag og nat.

Pasning

TERRARIET

Der findes næsten ingen viden om pasningen af *Chondrodactylus fitzsimonsi*. Terrarie, temperatur og foder bygger på klimaet og levestedet, på dyrets størrelse og på de nære slægtninge *Chondrodactylus bibronii*, *Chondrodactylus angulifer* og *Chondrodactylus turneri*, som alle er klippe- og ørkenlevende nataktive gekkoer af samme størrelse. Tallene er lånt fra dem.

Et par skal have et terrarie på mindst 60 × 40 × 40 cm (længde × bredde × højde), og et enkelt dyr kan bo i samme størrelse. Det er skjul og struktur, der tæller, ikke højden. Indret med stablede flade sten, korkbark og skråtstillede stykker, så der opstår mange smalle sprækker i forskellig højde. Stenene skal stå stabilt på bunden eller være limet sammen, så de ikke kan skride ned over dyret.

Som bund fungerer groft sand blandet med lidt ler, eller kokosfibre. Låget skal slutte tæt og have ventilation, for slægtningene er hurtige og kan springe, og det er arten formentlig også.

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 25-28 °C, og under en spotlampe skal en sten kunne nå 32-35 °C, så dyret selv kan vælge mellem varmt og køligt. Om natten skal temperaturen falde til 18-22 °C. Varmen styres med en termostat, og temperaturen måles med digitale termometre i begge ender af terrariet.

Tallene er lånt fra slægtningene. Vinterhvile er ikke dokumenteret hos arten.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luften skal være tør, omkring 30-50 %, som i udbredelsesområdet. Forstøv lunkent vand på en del af terrariet sent om aftenen, så dyret kan slikke dråberne, og lad bunden tørre op igen i løbet af dagen. Stil en lav skål med frisk vand i den kølige ende. Et fugtigt skjul med let fugtig sphagnum eller vermiculite skal altid være tilgængeligt, især når dyret skifter hud, og når hunnen skal lægge æg.

LYS OG UVB

Arten er nataktiv og sover i sprækkerne om dagen, så den har ikke brug for kraftigt lys. Hav 12 timers dag og helt mørkt om natten, styret af et tænd-sluk-ur. UVB er valgfrit. Vil man give det, passer et svagt UVB-rør til skyggedyr (Ferguson-zone 1) over en del af terrariet, med rigeligt skjul, så dyret selv kan vælge. Uden UVB er det endnu vigtigere at give kalk og D3-vitamin i foderet.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Dyret spiser levende insekter: fårekyllinger, kakerlakker, græshopper og melorme. Voksne dyr får foder 2-3 gange om ugen, unge dyr oftere. Insekterne må ikke være større end hovedets bredde. Pudr foderet med kalk, og giv D3-vitamin jævnligt, fordi insekter har for lidt kalk. Unge dyr og æglæggende hunner skal have kalk ved hvert måltid, andre voksne en gang om ugen. Tallene er lånt fra slægtningene.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Adfærden hos *Chondrodactylus fitzsimonsi* i fangenskab er ikke dokumenteret. Slægtningene er sky, hurtige og uberegnelige, så arten egner sig til at se på og ikke til håndtering. Hold dyrene enkeltvis eller som par. Hanner skal holdes hver for sig, og hvis hunnerne begynder at slås, skal de skilles ad. Giv alle dyr mange skjul.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Alder og vægt ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret. Hannerne kendes som hos slægtningene på to buler under halens rod, hvor hemipenis-poserne sidder. Slægtningen *Chondrodactylus angulifer* bliver kønsmoden efter 10-12 måneder, men hunner skal først sættes i avl, når de er mindst 18 måneder og i god foderstand, fordi æggene kræver meget kalk.

PARRING

Avlssæson og parring er ikke dokumenteret. Hos slægtningene får dyrene en vinterhvile med lavere temperatur, tørrere luft og kortere dage i en til to måneder, før parringen. Om det er nødvendigt hos denne art, vides ikke. Følg hunnens vægt, og skil dyrene ad, hvis hun taber sig eller jages rundt.

ÆGLÆGNING OG KULD

Arten er æglæggende, og hunnen lægger formentlig et til to hårdskallede æg ad gangen som slægtningene. Antallet af kuld om året er ikke dokumenteret. Giv hunnen en æglæggekasse med let fugtig sphagnum eller fugtigt sand, og kig efter æg hver dag. Æggene er skrøbelige, så de skal røres så lidt som muligt.

INKUBATION

Inkubationstiden er ikke dokumenteret. Hos slægtningene klækker æggene efter 50-60 dage ved 27-29 °C og omkring 90 % luftfugtighed, og tallene er lånt derfra. Læg æggene i en boks med små lufthuller på et let fugtigt, aldrig vådt underlag, og vend dem ikke.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

OPDRÆT AF UNGER

Størrelse, vægt og vækst hos ungerne er ikke dokumenteret. Hold ungerne i små, nemme bokse med køkkenrulle eller et tyndt lag substrat, et fugtigt skjul og et par flade sten. Giv små insekter pudret med kalk og vitaminer, og vej ungerne jævnligt. Del dem, hvis de begynder at slås, eller hvis nogen bliver mærkbart større end de andre.

Sundhed og typiske fejl

Chondrodactylus fitzsimonsi har ingen kendte særlige sygdomme, for arten holdes næsten ikke i fangenskab. Rådene bygger på almindelig gekkopasning og på slægtningene. De typiske fejl er:

- For lidt kalk og D3-vitamin, især hos unger og æglæggende hunner. Det giver bløde knogler og rystelser.
- For høj luftfugtighed eller en konstant våd bund, som giver skimmel og hudproblemer.
- Hudrester, der sidder fast på tæerne, når der mangler et fugtigt skjul. Løsn dem forsigtigt med lunkent vand.
- Overfodring.
- Flugt. Slægtningene er hurtige og springer, så låget skal slutte tæt.
- Stress og slagsmål, når dyr holdes sammen uden nok skjul.

Et sundt dyr har klare øjne og en fyldig hale. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i flere uger eller ser slap ud.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.

Hele vejledningen med kort og opdateringer: herpy.org/da/gekkoer/chondrodactylus-fitzsimonsi